

Sektin á ríkisfelagsskapin

Oddagrein

Tað tykist vera hugburður blaðstjóra Dimmalætt- ingar, sum harmast um, at forsætismálaráðharrin ikki slapp at geva svanunum nakra molar.

Dimmalættning tekur tað ikki so álvarsamt, at viður- skiftini Føroya og Danmarkar millum eru so spent, at forsætisráðharrin ikki hættir sær at vitja føroyska heimastýrið. Í hvussu so er ikki Beate L. Jensen, sum nú er farin at royna seg sum komandi blað- stjóri Dimmalættningar.

Í einari politiskari viðmerking í Dimmu hósdagin, sum lesarin fyrst trýr er ein vanlig tíðindagrein, men sum síðani visir seg at vera eitt skot til tey, sum hava fyrireikað eitt mótmælistiltak, skuldet- ir hon javnaðarfólk fyrir at leypa um garðin, har hann er lægstur. «Sólarklárur javnaðaratburður», kallar komandi blaðstjórinn sítt íkast til politiska orða- skiftið.

Men synd at siga, at politiska stöðin verður hækkað í oddagreinini í Dimmu fríggjadagin. Har harmast helst sami skribentur um, at tað nú ikki eydnast konu forsætisráðharrans at sleppa niðan í viðalundina at «givið svanunum breyðmolar fra morgun- matarborði teirra», sum tað verður skrivað orða- rætt.

Sjálvandi kann skrivihugur og hugflog eisini fáa komandi redaktørin ú at sveima, men hetta málið átti í skribarans hugaheimi verið ov álvarsamt til at missa tamarhald á sær sjálvum. Hetta skrivningar- lag sýnir vantandi politiskt tev og seriøsitet í eini spentari stöðu.

Tað er longu langt síðani, at tær fyrstu ræddirnar fóru at vísa á, at kinkur var komin í tey annars góðu viðurskiftini millum Føroyar og Danmark. Og við ikki at koma til Føroya nú, staðfestir Poul Nyrup Rasmussen, at stöðan av álvara er spent millum teir báðar ríkispartarnar.

Sjálvandi tekur Javnaðarflokkurin hesa hendingina í størsta álvara, og sjálvandi harmast flokkurin um, at forsætisráðharrin ikki kemur til Føroya at vitja. Hetta er eitt tekin um, at flokkurin tekur ríkisfelagss- kapin í størsta álvara.

Men tað tykist ikki, sum um Sambandsflokkurin og málagn floksins halda tað sama. Men tað undrar ikki javnaðarfólk. Hjá Sambandsflokkinum verður, eftir øllum at døma, ríkisfelagsskapurinn bara gjørdur upp í pengum og fyrimunum.

Sjálvandi átti forsætisráðharrin at komið til Føroya. Eftir okkara tykki hevði tað ikki gjørt stöðuna meira spenta. Og neyvan er hann settur aftur, tí ætlanin var at skipa fyrir einum mót-mælistiltaki. Øll hava, sum hann hevur sagt, rætt at mótmæla.

Eisini var rætt at mótmæla. Men Sambandsflokk- inum líkt er komandi hugsjónarligi leiðin so undir- brottlig, at viðkomandi heldur, at tað var ikki rætt at mótmæla.

Sjálvandi eigur Føroya fólk at siga frá, at vit góð- taka ikki, at heimastýrislógin er sett úr gildi, og at danskir embætismenn og ráðharrar leggja seg út í innanhýsis viðurskifti. Og sjálvandi átti forsætis- ráðharrin at fingið at vita, at Føroya fólk orkar ikki meira at bera ta byrðu, sum er lögð á fólk, og at fólk, ið rýmir.

Hetta hevur hann óivað hoyrt, men fólkakrævið kundi verið uppافت betri staðfest við einum mót- mælistiltaki, sum óivað hevði kunna savna fleiri túsund fólk. Tá hevði hann havt høvi veruliga at á- sanna álvarsomu stöðuna í Føroyum og at heima- stýrið ikki er tikið í tí álvara, sum tað eigur at takast í.

Sosialurinn

Sjey fólk royndu seg

Leygardagin var upptøkuroynd til Danmarks Journalisthøjskole

Til fyrri tíggu árum síðan noyddust føroyingar, sum søktu inn á Danmarks Journalisthøjskole, til Danmarkar til upptøkuroynd- ina, sum skúlin hevur eina- ferð um árið.

Tað helt summum aftur í at royna seg, tí tað kostar ferðina at skula til hesa royndina, sum bara var í ein dag.

Men so fingur Føroya Blaðmannafelag og Lands- skúlafyrstingin í lag eina skipan, soleiðis at royndin

kundi haldast í Føroyum sama dag sum hon varð hildin í Árhús og í Key- pmannahavn.

Hesi árin hava nógvir føroyingar roynt seg, og á hvørjum ári er eydnast nøkrum at sleppa íggjøgnum nálaeygað.

Leygardagin var henda árliga royndin. Nógv høvdu meldað seg til royndina, men tað vórðu ikki fleiri enn sjey fólk, sum møttu um morgunin á Føroya Hand- ilsskúla, har royndin varð

hildin.

Tey fingur uppgávur í at royna síni evni at duga at endurgeva tað týðningar- mesta av tí, sum sagt varð í einum fyrilestri. Hugflogið og tey kreativu evnini sluppu eisini at standa sína roynd.

Seinasta uppgávan var ein røð við 60 spurningum fyrir at royna fólkini, hvussu væl tey fylgja við í tí, sum er frammi í tíðini. Hesir spurn- ingar eru um alt millum himmal og jørd. Til fyrri

tveimum árum síðan høvdu føroyingar tann trupulleika, at summir spurningar um serdonsk viðurskifti, sum vit her lítlan og ongan møguleika høvdu at vita nakað um. Men nú sleppa føroyingarnir undan teim- um serdonsku spurningum og skulu í staðin svara upp á spurningar um før- oysk viðurskifti.

Um ein góða mánað fáa luttakararnir at vita, hvussu gekst.

randi

Ummæli:

Maðurin, ið slapp at fara

Leygardagin varð filmurin „Maðurin, ið slapp at fara“ frumsýndur í Norðurlanda- húsinum.

„Ein Katrin Ottarsdóttir filmur“, sum fortelstirnir siga. Telja vit ikki filmun um Regin Dahl við, so er hetta triði filmurin frá Katrin Ottarsdóttir.

Fyrri filmarnir eru „At- lantic Rhapsody“ og „Hann- is“. Hin fyrri er samansett leikmynd og hin seinni part- ur í útnórðursamstarvið. Hetta er sostatt fyrstu ferð, at Katrin roynir seg við vanligari spælfilmsdrama- turgi. Og frásøgukynstrið dugir hon. Mestur eftir abb- anum. Her fært tú atstøður at anda og ganga inn í filmun og tað umhvørvi, hann fram- gyklar á lórlifinum. Stills- liga og friðarliga. Uttan stí-

listisk skálkabrogd. Sögan stendur sjálf.

Filmurin varar ein tíma og er sostatt ikki tí longdur sum ein vanligur biografiilmur. Men titlurin smakkur væl „Maðurin, ið slapp at fara“. Far tankarnar eitt bil at leita til Argentina og *Hombre mirando al sudeste*. Men brátt kemur útisetasangurin um Sunnivu til mín. „Tí, Sunnivu barnið, tú segði við meg, at gomul og ung rigga best fyrri seg“. Sorgblitt og tó – tvítyðugt. Vit eru miðskeiðis í filminum. Evn- ið er ung og gomul. Við- urskiftini millum ættarliðini. Húslívið og kynslívið.

Tvítyðugt, sigur Katrin söguna um dagsins sam- skifti. Samskiftið millum ættarliðini, foreldur og børn.

Í Havn ella aðrastaðni. Ja, stjórni í Norðurlandahúsi- num helt fyrri, at hesin filmur kundi eins væl verið av bygd í Finnlandi. Og hetta er eyð- kennið við filminum. Held- ur enn at verða staðbundin, fevnir hann alheimin.

Samskiftið millum ættar- liðini er stórnað. Samskiftið millum mann og konu – Sverra og Adelborg – er sum tað altíð hevur verið. Trygt og heimligt, men tó stórnað. Tá kemur henda unga *femme fatale suédoise* inn á pallin. Og fyrri gamlar menn er bert eitt, ið er vandamiklari enn Sinatra og brennivín. Og tað er gessurin. Havisjúki gess- urin.

Meistarliga leikar Sverri Egholm „maðurin, ið slapp at fara“. Og konan, ið letur

hann fara, er Adelborg Lin- klett. Til húski hoyra eisini dótturin Eyð Matras og son- urin, Hilmar Joensen. Eitt framúr filmsandlit, ið telur søgur, ið anda av Egil Ólaf- son og Clint Eastwood.

Alt andar av atmosferu. Ektaðari atmosferu. Tónleik- ur, ljós, pallmyndir, búnar. Hetta er ein nýggj Katrin. Langt burtur frá mangan kalligu og stíliseraðu pall- myndunum í „Atlantic Rhapsody“. Ein heitari og innligari Katrin.

Dialogurin er niðursjóð- aður. Hetta er ein fámælt søga. Tí kemur dialogurin stöðugt at standa í andgletti. Hetta er krevjandi og elvir til, at dialogurin sumstáðni stírnar. Og tá umræður aðrar

Framhald á síðu 24